

Bálintitt Éva bárónő, térképész

Erdélyi arisztokrata család sarja, de már Budapesten született 1935-ben. Édesapja altorjay báró Apor István, aki miniszteri tanácsos volt a miniszterelnökségen. Apor Istvánt a háború után B-listázták, majd nyugdíjazták 55 évesen, végül a nyugdíját is elvették. Abból élt a család, hogy Éva 14 éves leányként egy virágüzlet kifutója volt. A család rokona volt Apor Vilmos győri püspök, aki az orosz katonáktól védte az asszonyokat, ezért lelőtték. Bálintitt Éva jelen volt a püspök boldoggá avatásán. Édesapja testvére volt Apor Gábor szentszéki nagykövet. Bálintitt Évát Mindszenty József bíboros-hercegprímás bérmálta a Szent István Bazilikában.

Budapest ostromát tömbházuk pincéjében élte át a család, édesanyjuk életét vesztette a bombázások alatt. Éva előbb a Horthy Miklósné Leánynevelő Otthonba járt, majd a Szent Szív nővérek iskolájába, ám a kommunista időkben nem engedték továbbtanulni, mint osztályidegent. Műszaki rajzolóként és térképészként kereste a kenyerét. Több évet töltött Balmazújvárosban, ahol földmérőként dolgozott.

Éva Teleki Sándor keresztapja által rendezett partin találkozott leendő férjével, Bálintitt Károllyal. Endrey Mihály váci segédpüspök adta össze a párt a budapesti Egyetemi Templomban.

„Az esküvőn azt mondta valaki, ezer év börtönt látok itt! Volt, aki díszmagyarban volt a kommunizmusban, az utcát is lezárták a tömeg miatt!”

Bálintitt Károly erdélyi arisztokrata volt, a Marosvásárhelytől nem messze található nagyernyei kastély örököse. Többek közt ankarai katonai attaséként dolgozott. A kommunizmus elején meg akart szökni nyugatra, de a határon elfogták és börtönbe került egy időre.

A kérdésre, hogy miként élték meg az ariszokraták a kommunizmust, Éva azzal válaszol:

„Büszkén, mert mindenkit meg akartak alázni, de nem találtak jajongó arisztokratákat. Mindenki úgy viselte, mintha ez lett volna nekünk most kiosztva.”

1956-ban Éva és férje kint voltak a Kossuth téri tüntetésen. A Földművelésügyi Minisztériumnál álltak.

„Egyszer csak egy tank elment balra, aztán kezdtek lövöldözni, Charlie benyomott az árkádok mögé, láttuk, hogy a golyók pattognak a földön. Charlie ráállt a tömeg hátára, benyomott a minisztérium ablakán, ami nyitva volt. Ott volt egy társaság, a másik oldalon az ablakon kiugrottunk, a lábam kibicsaklott, de egy arra járó orvos helyrerakta. Aztán jött egy fekete ruhás tömeg, vagy száz ember, fekete zászló és magyar zászló is volt náluk, lyukkal a közepén. Bekerültünk a Váci utcába, ott az eszpresszóból szólt a zene, terefere hallatszott, nem is tudtak semmiről.”

1956. november 21-én indultak el nyugatra.

„Úgy volt, 19-én indulunk, közösen egy baráti házaspárral, de Charlie-nak nem volt kedve felkelni, mivel szakadt az eső, és azt mondta, ne menjünk. A következő két napban olyan letargiába esett, amikor kintről hívtak, hogy mégis menni akart. Összebeszéltek Zichy Gáborral, aki hatalmas hátizsákkal jött, mondom, Charlie, erre rá van írva, hogy menekül, ne vele menjünk.”

Győrig vonattal mentek, majd a határig taxival, ahonnan három és fél óras gyaloglással jutottak át Ausztriába. Ott a Máltai Szeretetszolgálat jóvoltából egy iskolában aludtak, a földre fektetett szalmán.

Bálintitt Károly Bécsben az International Committee for European Migrationnál dolgozott. Ez a szervezet osztotta szét az embereket. Végül a Bálintitt-házaspár is Amerikába költözött. Éva néni térképrajzolóként helyezkedett el és dolgozik a mai napig. Bálintitt Károly a Bank of Americánál kapott munkát fordítóként, majd miután 65 éves korában nyugdíjazták, unokatestvére export-import cégénél kapott állást, ami a World Trade Center 83. emeletén működött. A cégtulajdonos elhunyt, felesége pedig hat héttel a 2001. szeptember 11-i terrortámadások előtt felszámolta a céget.

Ha nem tette volna, aznap is bent dolgoztak volna az irodában. Bálintitt Károly végül a saját otthonában dolgozott tovább és 103 éves korában hunyt el.

A család visszaigényelte a nagyernyei kastélyt és a hozzá tartozó birtokot, melynek ügyeivel fiuk, ifj. Bálintitt Charlie foglalkozik. Éva hosszú évtizedeken keresztül a New York-i magyar társasági élet, az Erdélyi Teaestek és bridzspartik egyik meghatározó személyisége, főszervezője volt.

MÉRFÖLDKÖVEK – 1956-OS PORTRÉK ÉS ÉLETUTAK AZ AMERIKAI MAGYAR EMIGRÁCIÓBAN

Kiállítás a New York-i Magyar Házban (213 E 82 Str. NY, NY, 10028).

Megtekinthető: 2016. október 22. és 2017. január 10. között.

A KIÁLLÍTÁST ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK:

New York-i Magyar Ház

Bánhalmi Norbert fotográfus

Nagy Ildikó társadalomkutató, a New York-i Magyar Ház igazgatója

Szilvay Gergely újságíró, a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa

PARTNERSZERVEZETEK: Amerikai Magyar Emlékmű Bizottság, New York-i Magyar Főkonzulátus

A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATJA: the Hungary Initiatives Foundation

MÉDIAPARTNER: Mandiner

KÜLÖN KÖSZÖNET: Ember Sári, Fischer Viktor, Niemetz Ágnes, Papp László, Szatai Kovács Enikő